

Dr. Abdullah MARUFOĞLU
Prof.Dr. Birol KOVANCILAR

DÜNYADA VARLIK FONU UYGULAMALARI
VE
TÜRKİYE VARLIK FONU



FİLİZ KİTABEVİ
İSTANBUL
2025

Nisan 2025

ISBN: 978-625-5957-67-2

BASKI - CİLT

Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri Sanayi ve Tic. Ltd. Şti.
Matbaacı Sertifika Numarası: 77398

YAYINLAYAN



Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri Sanayi ve Tic. Ltd. Şti.
Cemal Yener Tosyalı Cad. No: 57/A (113)
Vefa-Fatih/İSTANBUL
Tel: (212) 527 0 718
(850)441 0 359
Faks: (212) 519 20 71

www.filizkitabevi.com
bilgi@filizkitabevi.com

Yayıncı Sertifika Numarası: 77398

Copyright© Bu kitabın Türkiye'deki yayın hakları Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım Petrol Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti.'ne aittir. Her hakkı saklıdır. Hiçbir bölümü ve paragrafı kısmen veya tamamen ya da özet halinde, fotokopi, faksimile veya başka herhangi bir şekilde çoğaltılamaz, dağıtılamaz. Normal ölçüyü aşan iktibaslar yapılamaz. Normal ve kanunî iktibaslarda kaynak gösterilmesi zorunludur.

ÖNSÖZ VE TEŞEKKÜR

Bu çalışma, ulusal varlık fonlarını küresel bağlamda değerlendirerek, Türkiye Varlık Fonu'nun Türkiye'nin kamu mali sistemine etkilerini derinlemesine incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma, uluslararası varlık fonlarının tarihsel gelişimini, kavramsal çerçevesini ve devlet-ekonomi ilişkisindeki rolünü ele alarak başlamaktadır. Ardından, dünya genelindeki ulusal varlık fonu uygulamalarını coğrafi bölgeler bazında incelemekte, başarılı örneklerin ortak özelliklerini ve uluslararası standartları değerlendirmektedir. Araştırma, TVF'nin kuruluş süreci, amaçları, yapısı ve faaliyetlerinin detaylı incelenmesini de içermektedir. Çalışmanın odak noktası, TVF'nin Türkiye'nin kamu mali sistemine etkilerini çeşitli açılardan ele alarak, makro ekonomik göstergeler, para ve maliye politikaları üzerindeki potansiyel etkilerini irdelemektir. Sonuç olarak, çalışma TVF'nin Türkiye ekonomisine katkısını artırmak ve olası olumsuz etkilerini en aza indirmek için öneriler sunmakta, şeffaflık ve hesap verebilirlik açısından fonun değerlendirmesini yaparak, kamu mali yönetimi üzerindeki potansiyel risk ve fırsatları ortaya koymaktadır.

Doktora yolculuğum boyunca, entelektüel ufkumu genişleten ve akademik vizyonumu şekillendiren değerli danışman hocam Sayın Prof. Dr. Birol KOVANCILAR'a; tez izleme komitesinde yer alarak, çalışmamın her aşamasında desteklerini esirgemeyen hocalarım Sayın Prof. Dr. Kâmil TÜĞEN ve Sayın Doç. Dr. Gül KAYALIDERE'ye içten teşekkürlerimi iletirim. M.C.B.Ü İİBF Maliye Bölümü'nün başta değerli hocamız Sayın Prof. Dr. Ahmet Kemal ÇELEBİ olmak üzere, tüm kıymetli Hocalarıma ve Meslektaşlarıma, bu süreçteki katkıları ve destekleri için teşekkür ediyorum.

Hayatıma anlam katan sevgili kızım ve eşime, yaşamımın her anında yanımda olan fedakâr anne ve babama ve tüm aile fertlerime sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Bu zorlu süreçte vakit ayıramayarak, ihmal etmek zorunda kaldığım tüm kadim dostlarıma, gösterdikleri anlayış ve sabır için kalpten müteşekkirim. Sizlerin desteği, bu akademik yolculuğumun en değerli kazanımlarından biri olmuştur. İyi ki varsınız.

Abdullah MARUFOĞLU

Manisa, 2025

Bu kitap, Prof.Dr. Birol KOVANCILAR danışmanlığında Manisa Celal Bayar Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü bünyesinde Abdullah Marufoğlu tarafından tamamlanan “Dünyada Varlık Fonu Uygulamaları ve Türkiye Varlık Fonu'nun Kamu Mali Sistemine Etkilerinin İncelenmesi” isimli doktora tezi esas alınarak üretilmiştir.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ VE TEŞEKKÜR	III
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	XIX
TABLOLAR DİZİNİ	XIII
GRAFİKLER DİZİNİ	XV
ŞEKİLLER DİZİNİ	XVII
İÇİNDEKİLER.....	V
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

TARİHSEL GELİŞİM PERSPEKTİFİNDEN ULUSAL VARLIK FONLARI VE DEVLET İLE İLİŞKİŞİ

1.1. ULUSAL VARLIK FONU TANIMI VE GELİŞİM SÜRECİ.....	6
1.1.1. Ulusal Varlık Fonu Kavramının Doğuşu	6
1.1.2. Dünya Geneline Varlık Fonlarının Tarihsel Gelişimi	8
1.1.2.1. Tarihte İlk Varlık Fonları Kuruluş Süreçleri.....	8
1.1.2.2. 1950-1970 Dönemi Varlık Fonları.....	9
1.1.2.3. 1970-2000 Dönemi: Varlık Fonlarının Dönüşümü	10
1.1.2.4. 2000-2012 Dönemi ve Modern Varlık Fonları	14
1.1.2.5. 2012-2023 Dönemi	17
1.1.3. Ulusal Varlık Fonlarının Genel Amaçları	20
1.1.4. Ulusal Varlık Fonlarının Yatırım Stratejileri	22
1.1.5. Ulusal Varlık Fonlarını Diğer Fonlardan Ayıran Başlıca Özellikler.....	27
1.1.6. Ulusal Varlık Fonlarının Türleri	30
1.1.6.1. Öncelikli Hedeflerine Göre Varlık Fonları	31
1.1.6.1.1. Öncelikli Hedefi Kalkınma Olan Varlık Fonları	32
1.1.6.1.2. Öncelikli Hedefi Rezerv Biriktirme Olan Varlık Fonları	35
1.1.6.1.3. Öncelikli Hedefi Nesiller Arası Tasarruf Olan Varlık Fonları	35
1.1.6.1.4. Öncelikli Hedefi İstikrar Olan Varlık Fonları	37

1.1.6.1.5. Öncelikli Hedefi Emeklilik Fonuna Katkı Olan Varlık Fonları	39
1.1.6.2. Varlık Fonların Özelliklerine Göre Sınıflandırılması	45
1.1.6.2.1. Aktif Büyüklüklerine Göre Fonlar	45
1.1.6.2.2. Kaynaklarına Göre Fonlar	49
1.1.6.2.3. Şeffaflık Seviyesine Göre Fonlar	51
1.1.6.3. Coğrafi Dağılımına Göre Varlık Fonları	53
1.1.6.3.1. Asya-Pasifik Merkezli Fonların Özellikleri	55
1.1.6.3.2. Ortadoğu ve Afrika Ülkeleri Merkezli Fonların Özellikleri	56
1.1.6.3.3. Avrupa Merkezli Fonların Özellikleri	57
1.1.6.3.4. Kuzey Amerika Merkezli Fonların Özellikleri	58
1.1.6.3.5. Güney Amerika Merkezli Fonların Özellikleri	59
1.1.6.4. Devlet Egemenliği Durumuna Göre Fonlar	60
1.1.6.4.1. Sömürge Sonrası (Postkolonyal) Varlık Fonları	61
1.1.6.4.2. Doğal Kaynak Bazlı (Rantiyer) Varlık Fonları	61
1.1.6.4.3. Endüstriyel Kalkınma Odaklı (Üretici) Varlık Fonları	62
1.1.6.4.4. Bölgesel Ekonomik Güç (Territoryal) Varlık Fonları	62
1.1.6.4.5. Sürdürülebilirlik Merkezli (Ahlâki) Varlık Fonları	64
1.2. KÜRESEL KRİZLER PERSPEKTİFİNDEN ULUSLARARASI VARLIK FONLARI VE DEVLET-EKONOMİ İLİŞKİSİ	64
1.2.1. Devletin Rolü ve Ulusal Varlık Fonları ile Olan İlişkinin Gelişimi	69
1.2.2. Uluslararası Varlık Fonlarının Küresel Ekonomik Krizlerdeki Rolü ve Etkisi: 2008-2012 Küresel Ekonomik Krizi ve Covid-19 Pandemi Krizi Örneği	73
1.2.2.1. 2008-2012 Ekonomik Krizinde Varlık Fonlarının Rolü	74
1.2.2.2. Covid-19 Pandemi Krizinde Varlık Fonlarının Rolü	79

İKİNCİ BÖLÜM

DÜNYADA VARLIK FONU UYGULAMALARI ve BAŞARI ENDEKSLERİ BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ

2.1. DÜNYADA VARLIK FONU UYGULAMALARI	83
2.1.1. Avrupa Ülkelerinin Ulusal Varlık Fonları	86
2.1.1.1. Norveç Varlık Fonu (Devlet Emeklilik Fonu)	88

2.1.1.2. Fransa Varlık Fonu (Bpifrance).....	91
2.1.1.3. Rusya Varlık Fonu	92
2.1.2. Amerika Kıtası Ülkelerindeki Varlık Fonları.....	93
2.1.2.1. AB.D. Varlık Fonları	93
2.1.2.1.1. Alaska Daimi Fonu (APFC).....	93
2.1.2.1.2. Teksas Kalıcı Üniversite Fonu (PUF)	95
2.1.2.1.3. New Mexico Eyalet Yatırım Konseyi (NMSIC).....	95
2.1.2.2. Kanada Varlık Fonları	97
2.1.2.2.1. Quebec Mevduat ve Yatırım Fonu (CDPQ).....	97
2.1.2.2.2. Alberta Yatırım Yönetimi Fonu (AIMCO) ve Alberta Miras Tasarruf Güven Fonu (AHSTF)	97
2.1.2.3. Şili Emeklilik Rezerv Fonu (PRF).....	99
2.1.3. Asya ve Uzak Doğu Ülkelerindeki Ulusal Varlık Fonları	101
2.1.3.1. Çin Yatırım Fonu (CIC).....	102
2.1.3.2. Avustralya Gelecek Fonu (FF)	104
2.1.3.3. Singapur Ulusal Varlık Fonları (Temasek ve GIC)	104
2.1.3.4. Malezya Ulusal Varlık Fonu (1MDB)	106
2.1.4. Ortadoğu ve Afrika Ülkelerinin Ulusal Varlık Fonları	107
2.1.4.1. Katar Ulusal Varlık Fonu (QIA)	108
2.1.4.2. Birleşik Arap Emirlikleri Ulusal Varlık Fonları (ADIA).....	109
2.1.4.3. Suudi Arabistan Ulusal Varlık Fonu (PIF)	110
2.1.4.4. Kuveyt Ulusal Varlık Fonu (KIA)	111
2.1.4.5. Bahreyn Ulusal Varlık Fonu (MHC)	111
2.1.4.6. İran Varlık Fonu (NDF).....	112
2.1.4.7. Cezayir Varlık Fonu (RRF)	113
2.1.4.8. Libya Varlık Fonu (LIA)	114
2.1.4.9. Nijerya Varlık Fonu (NSIA)	114
2.2. Başarılı Ulusal Varlık Fonlarının Anatomisi: Işık ve Gölge - Küresel İlkeler Açısından Değerlendirilmesi	115
2.2.1. Ulusal Varlık Fonlarının Işık Tutan ve Gölge Düşüren Yönleri	115
2.2.1.1. Ulusal Varlık Fonlarının Işık Tutan Yönleri.....	116
2.2.1.2. Ulusal Varlık Fonlarının Gölge Düşüren Yönleri	120
2.2.2. Başarılı Ulusal Varlık Fonlarının Ortak Özellikleri	124
2.2.2.1. Stratejik Planlama	125
2.2.2.2. Uzman Yönetim.....	126

2.2.2.3. Esneklik	126
2.2.2.4. Risk Yönetimi	127
2.2.2.5. Şeffaflık ve Denetim Etkinliği	128
2.2.2.6. Hedeflerin Uzun Vadeli Olarak Belirlenmesi	129
2.2.2.7. İnovasyona Öncelik Verilmesi	130
2.2.3. IFSWF ve Santiago İlkeleri: Ulusal Varlık Fonları İçin Uluslararası Yol Haritası	131
2.2.3.1. Uluslararası UVF Çalışma Grubu (IFSWF)	132
2.2.3.2. Santiago İlkeleri	135
2.3. Ulusal Varlık Fonlarının Başarı Endeksleri	144
2.3.1. Linaburg-Maduell Şeffaflık Endeksi	145
2.3.2. GSR Skor Tablosu	151
2.3.3. Truman - Dawson Derecelendirmesi	155
2.3.4. Santiago Uyum Endeksi (GeoEconomica Derecelendirmesi)	161
2.3.5. UVF'lerin İdare Puanı Endeksi	163
2.3.6. UVF'lerin Kaufmann, Kraayand Mastruzzi Göstergesi Açısından İncelenmesi	166
2.3.7. Varlık Fonlarının Kredi Notu Başarısı	171

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKİYE VARLIK FONU ve KAMU MALİ SİSTEMİNE ETKİLERİNİN İNCELENMESİ

3.1. TARİHSEL SÜREÇTE TÜRKİYE'DE FON UYGULAMALARI	173
3.1.1. 1923-1950 Dönemi	174
3.1.2. 1950-2000 Dönemi	175
3.1.3. 2000 Sonrası Bütçe Dışı Fonlar	177
3.2. VARLIĞA DAYALI BİR KALKINMA FONU OLARAK TÜRKİYE VARLIK FONU	177
3.2.1. Türkiye Varlık Fonu'nun Kuruluş Sürecinde, Türkiye Ekonomisinin Ekonomik ve Siyasi Durumu	178
3.2.2. TVF'nin Kuruluş Nedenleri & Stratejik Amaçları & Kaynakları	181
3.2.2.1. TVF Kuruluş Nedenleri	182
3.2.2.2. Stratejik Amaçlar ve Bu Doğrultuda Atmış Olduğu Adımlar	185
3.2.2.2.1. Fon Portföyündeki Varlıkların Değerinin Arttırılması	185

3.2.2.2.2. Yurt İçindeki Stratejik Yatırımlara Sermaye Sağlamak .	186
3.2.2.2.3. Türkiye'nin Yurt Dışı Stratejisini ve Rekabetçi Şirketlerini Destekleyen Yatırımlar Yapmak	188
3.2.2.2.4. Finansal Piyasalarda İyileşme ve Derinleşmeyi Desteklemek	189
3.2.2.3. TVF'nin Stratejik Kaynakları	190
3.2.2.3.1. Finansman Açısından	190
3.2.2.3.2. Kurumsal Yönetim Açısından	191
3.2.2.3.3. İlke ve Değerler Açısından	192
3.2.2.3.4. İnsan Kaynağı	192
3.2.3. TVF'nin Organizasyon Yapısı	193
3.2.4. TVF'nin Finansal ve Yönetimsel Ana İlkeleri	196
3.2.4.1. Profesyonel Yönetim	196
3.2.4.2. Şeffaflık ve Hesap Verilebilirlik	198
3.2.4.3. Performans Odaklılık	198
3.2.4.4. Sürdürülebilirlik	199
3.2.4.5. Risk Yönetimi ve Hesap Verebilirlik	201
3.2.5. TVF'nin Finansman Kaynakları, Portföyü ve Portföyün Değerlendirilmesi	202
3.2.5.1. TVF'ye Devredilen Başlıca Şirketler ve Kararname Devirleri	203
3.2.5.2. TVF'nin Finansal Hizmetler Sektöründeki Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi	209
3.2.5.3. TVF'nin Enerji Sektöründeki Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi	210
3.2.5.4. TVF'nin Ulaştırma ve Lojistik Sektöründeki Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi	212
3.2.5.5. Teknoloji ve Telekom Sektöründeki Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi	212
3.2.5.6. TVF'nin Tarım ve Gıda Sektöründeki Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi	214
3.2.5.7. TVF'nin Madencilik Sektöründeki Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi	215
3.2.5.8. TVF'nin Lisans Sektöründeki Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi	216
3.2.5.9. TVF'nin Gayrimenkul Sektöründeki Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi	217

3.3. TVF'DEKİ DENETİM SÜRECİNİN ŞEFFAFLIK ve DEMOKRASİ BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ.....	218
3.4. TVF'YE DEVREDİLEN ŞİRKET PORTFÖYLERİNİN GELİŞİMİNİN DEĞERLENDİRMESİ.....	222
3.5. TVF'NİN DİĞER ULUSAL UVF'LER AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILMASI	234
3.5.1. TVF ve Diğer Varlık Fonlarının Kaynak Bakımından Karşılaştırılması.....	235
3.5.2. TVF ve Diğer Varlık Fonlarının Sahip Olmuş Oldukları Varlık Miktarına Göre Karşılaştırılması	236
3.5.3. TVF ve Diğer Varlık Fonlarının Denetim ve Şeffaflık Bakımından Karşılaştırılması.....	236
3.5.4. TVF ve Diğer Varlık Fonlarının Amaçları Bakımından Değerlendirilmesi	239
3.6. TVF UYGULAMALARININ KAMU MALİ SİSTEMİNE ETKİLERİNİN İNCELENMESİ	243
3.6.1. TVF'nin Kamu Mali Sistemine Etkisinin Makro Göstergeler Açısından İncelenmesi.....	245
3.6.1.1. TVF'nin Ekonomik Büyüme ve Kalkınma Açısından İncelenmesi	246
3.6.1.1.1. TVF'nin Ekonomik Büyüme Açısından İncelenmesi	247
3.6.1.1.2. TVF'nin Ekonomik Kalkınma Açısından İncelenmesi ..	252
3.6.1.2. TVF'nin Mali Disiplin ve Mali Şeffaflık (Saydamlık) Açısından İncelenmesi	256
3.6.1.3. TVF'nin Ekonomik İstikrar ve Kaynak Dağılımı Açısından İncelenmesi	258
3.6.1.4. TVF'nin Döviz Kuru, Ödemeler Dengesi ve Cari Denge Açısından İncelenmesi	263
3.6.1.5. TVF'nin Emeklilik Sistemi Açısından İncelenmesi	269
3.6.1.6. TVF'nin Küresel Perspektiften Devlet Güvenliği ve Politik İlişkiler Bağlamında İncelenmesi.....	271
3.6.2. TVF'nin Kamu Mali Sistemine Etkisinin Para Politikası Açısından İncelenmesi.....	278
3.6.2.1 TVF'nin Fiyat İstikrarı Açısından İncelenmesi	278
3.6.2.2. TVF'nin Faiz İstikrarı Açısından İncelenmesi.....	280
3.6.2.3. TVF'nin İstihdam Artışı Açısından İncelenmesi	281
3.6.2.4. TVF'nin Finansal Sistem Açısından İncelenmesi.....	283

3.6.3. TVF'nin Kamu Mali Sistemine Etkisinin Maliye Politikası Açısından İncelenmesi.....	287
3.6.3.1. TVF'nin Kamu Harcamaları Açısından İncelenmesi.....	288
3.6.3.2. TVF'nin Kamu Gelirleri Açısından İncelenmesi.....	292
3.6.3.3. TVF'nin Borçlanma Politikası Açısından İncelenmesi.....	295
3.6.3.4. TVF'nin Bütçe ve Mali Disiplin Açısından İncelenmesi.....	299
3.7. TVF ve Kamu Mali Sistemi İlişkisi Üzerine Uyarılar ve Öneriler	303
3.7.1. Uluslararası Standartlar ve İş Birlikleri.....	304
3.7.2. Ekonomik Etki ve Kalkınma Hedefleri.....	305
3.7.3. Borçlanma ve Risk Yönetimi	309
3.7.4. Vergi Muafiyetleri ve Rekabet Koşulları	311
3.7.5. Stratejik Planlama ve Yönetim.....	313
3.7.6. Denetim Mekanizmaları.....	318
3.7.7. Şeffaflık ve Hesap Verebilirlik	319
3.7.8. Bütçe ve Mali Disiplin	321
3.7.9. Politik ve Ulusal Güvenlik.....	323
3.7.10. Mali Kural Önerileri	326
SONUÇ	329
KAYNAKÇA	337
Ek 1: 2024 GSR Skor Tablosu	359
ÖZGEÇMİŞ	360

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1: UVF'lerin Diğer kurumlar ile Karşılaştırılması	28
Tablo 2: Kalkınma Amaçlı Varlık Fonları.....	34
Tablo 3: Öncelikli Amacı Nesiller Arası Tasarruf Olan Varlık Fonları	37
Tablo 4: Öncelikli Amacı İstikrar Olan Varlık Fonları	39
Tablo 5: En Büyük Aktif Varlığa Sahip İlk 15 UVF (2024)	47
Tablo 6: Seçilmiş UVF'lerin 2008 Krizindeki Performanslarının Değişimi	77
Tablo 7: Avrupa Ülkelerinin Başlıca Ulusal Varlık Fonları	87
Tablo 8: Asya ve Uzak Doğu Ülkelerindeki Önde Gelen Ulusal Varlık Fonları.....	102
Tablo 9: Santiago İlkelerini Kabul Eden Ulusal Varlık Fonları	133
Tablo 10: Varlık Fonlarının Linaburg-Maduell Şeffaflık Endeksi Puanları.....	148
Tablo 11: GSR Skor Tablosu Öğeleri.....	151
Tablo 12: 2023 yılı itibarıyla En yüksek 50 Ülkenin GSR Skor Tablosu.....	154
Tablo 13: Truman - Dawson Derecelendirmesi UVF Puanları.....	159
Tablo 14: Santiago Uyum Endeksi (GeoEconomica Derecelendirmesi).....	162
Tablo 15: İdare Puanı ve UVF İlişkisi.....	165
Tablo 16: Kaufmann, Kraay ve Mastruzzi Endeksine Göre Değerlendirilmiş	170
Tablo 17: TVF Kurum İçi Faaliyetlerinde Konuların Öncelik Sıralaması.....	197
Tablo 18: 2024 Yılı İtibarıyla TVF Portföyündeki 42 Şirketin Sahiplik Oranı.....	207
Tablo 19: Türkiye'nin En Büyük 3 Bankasının Finansal Görünümü	209
Tablo 20: UVF - Demokrasi İlişkisi ve TVF'nin Durumu	221
Tablo 21: TVF'nin Amaçları Bakımından Diğer UVF'ler ile Karşılaştırılması	241
Tablo 22: TVF Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları Endeksi.....	253
Tablo 23: Şubat Depremleri Sonrasında BIST100 Kayıp-Kazaç Oranı	263
Tablo 24: UVF Varlık Değerinin Merkez Bankaları Döviz Rezervlerine Oranı	264
Tablo 25: UVF'lerin 2007 ve 2008 Küresel Kriz Yatırımları	284
Tablo 26: TVF Kredi Derecelendirme Puanı (Fitch).....	298
Tablo 27: TVF 2020-2024 Şans Oyunları Vergi Matrah Kaybı	312

GRAFİKLER DİZİNİ

Grafik 1: Varlık Fonlarının Doğrudan Yatırımları (2000-2012).....	15
Grafik 2: Varlık Fonlarının Toplam Değer Değişimi (2008-2013).....	16
Grafik 3: 2018-2023 döneminde UVF'lerin Sermayelerindeki Değişim.....	17
Grafik 4: Varlık Fonlarının Yatırım Yaptığı Sektörlerin	25
Grafik 5: Merkez Bankaları, UVF'ler ve Emeklilik Fonları Varlık Büyüklükleri	41
Grafik 6: Emeklilik İhtiyat Fonları ve UVF'lerin Geleceğine Dair Perspektif	44
Grafik 7: 2018-2030'a UVF'lerin Varlık Büyüklük Tahminleri.....	45
Grafik 8: En Büyük 100 UVF'nin Coğrafi Bölgelere Göre Dağılımı (2023).....	53
Grafik 9: UVF'lerin Bölgesel ve Sayısal Dağılımı (1953-2023)	84
Grafik 10: UVF Varlık Toplam Değerlerinin Yıllar İtibariyle Değişimi	85
Grafik 11: 1998-2023 Norveç Devlet Emeklilik Fonu Gelişimi	90
Grafik 12: APFC Varlık Büyüklüğü Değişimi (1980-2022).....	94
Grafik 13: AHSTF'nin Varlık Değer Değişimi (milyar dolar)	99
Grafik 14: Şili Emeklilik Rezerv Fonunun Tarihsel Piyasa Değeri	100
Grafik 15: Türkiye'nin TVF Öncesi Ekonomik Büyüme Oranları	180
Grafik 16: TVF'nin Varlık Portföyünün Sektörel Oransal Dağılımı	206
Grafik 17: TVF Bünyesindeki Tüpraş'ın Finansal Değer Değişimi.....	223
Grafik 18: TVF Bünyesindeki THY'nin Finansal Değer Değişimi.....	223
Grafik 19: TVF Bünyesindeki Halkbank'ın Günümüze Finansal Değeri	226
Grafik 20: TVF Bünyesindeki VakıfBank'ın Finansal Değer Değişimi	227
Grafik 21: TVF Bünyesindeki Turkcell'in 2008'den Günümüze Finansal Değeri ...	228
Grafik 22: TVF Bünyesindeki Türk Telekom'un Finansal Değer Değişimi	230
Grafik 23: TVF Bünyesindeki Türkiye Sigorta'nın Finansal Değer Değişimi.....	231
Grafik 24: TVF Bünyesindeki Kardemir'in Finansal Değer Değişimi	233
Grafik 25: 2018-2024 Türkiye'nin Cari Açık Dengesi	266
Grafik 26: Önde Gelen UVF'lerin Yatırımlarının Ülke Dağılımı	272
Grafik 27: TVF Öncesi Türkiye' ve Seçilmiş Ülkelerin Tasarruf/GSYH'ye Oranı.	296

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1: Varlık Fonların Dünya Geneline Yayılması (1980-2020)	13
Şekil 2: Şubat 2022 itibarıyla Varlık Fonlarının Dünya Üzerindeki Dağılımı	19
Şekil 3: UVF Türlerinin Sınıflandırılması	30
Şekil 4 : Dünyadaki En Büyük Emeklilik Odaklı Varlık Fonları (milyar dolar).....	43
Şekil 5: Toplam Aktif Büyüklüklerine Göre En Büyük Varlık Fonları (2021).....	46
Şekil 6: Varlık Fonlarının Büyüklüğünün GSMH Oranı (2024).....	48
Şekil 7: Devlet ve Ulusal Varlık Fonu Hesapları Karşılaştırması	70
Şekil 8: UVF’lerin Varlık Değerinin Bölgesel Dağılımı.....	86
Şekil 9: Santiago İlkelerini Kabul Eden Varlık Fonlarının Bulunduğu Ülkelerin Küresel Dağılımı	134
Şekil 10: GSR Skorlarına Göre UVF’lerin Bölgesel Dağılımı ve Performansı	152
Şekil 11: UVF’lerin Şeffaflığı ve Demokrasi İlişkisi.....	167
Şekil 12: TVF Logosunun Değişimi	183
Şekil 13: TVF Organizasyon Yapısı	196
Şekil 14: TVF 2024 Yılı Portföy Dağılımı	205
Şekil 15: TVF Denetim Aşamaları.....	218

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

TVF	- Türkiye Varlık Fonu (Türkiye Wealth Fund)
UVF	- Ulusal Varlık Fonu (Sovereign Wealth Fund)
MB	- Merkez Bankası
FED	- Amerikan Merkez Bankası (Federal Reserve System)
BAE	- Birleşik Arap Emirlikleri (United Arab Emirates)
THY	- Türk Hava Yolları
BOTAŞ	- Boru Hatları ile Petrol Taşıma Anonim Şirketi
TPAO	- Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı
DDK	- Devlet Denetleme Kurulu
GSYH	- Gayri Safi Yurtiçi Hasıla
KİT	- Kamu İktisadi Teşebbüsü
SSDF	- Savunma Sanayii Destekleme Fonu
LMT	- Linaburg-Maduell Şeffaflık İndeksi (Linaburg-Maduell Transparency Index)
IWG	- Uluslararası Çalışma Grubu (International Working Group)
IFSWF	- Uluslararası Varlık Fonları Forumu (International Forum of Sovereign Wealth Funds)
IMF	- Uluslararası Para Fonu (International Monetary Fund)

En Büyük 50 Varlık Fonun Kısaltması

ADIA	- Abu Dabi Yatırım Otoritesi (Abu Dhabi Investment Authority)
ADIC	- Abu Dabi Yatırım Konseyi (Abu Dhabi Investment Council)
AFF	- Gelecek Fonu (Future Fund)
AHSTF	- Alberta Miras Tasarruf Güven Fonu (Alberta Heritage Savings Trust Fund)
APF	- Alaska Daimi Fonu (Alaska Permanent Fund)
BAE	- Birleşik Arap Emirlikleri (United Arab Emirates)

BIA	- Brunei Yatırım Ajansı (Brunei Investment Agency)
CIC	- Çin Yatırım Şirketi (China Investment Corporation)
EIA	- Emirlikler Yatırım Otoritesi (Emirates Investment Authority)
FED	- Amerikan Merkez Bankası (Federal Reserve System)
FSF	- Mali İstikrar Fonu (Fiscal Stabilization Fund)
GIC	- Singapur Hükümeti Yatırım Şirketi (Government of Singapore Investment Corporation)
GPF	- Norveç Devlet Emeklilik Fonu - Global (Government Pension Fund)
HKMA	- Para Otoritesi Yatırım Portföyü (Hong Kong Monetary Authority Investment Portfolio)
ICD	- Dubai Yatırım Şirketi (Investment Corporation of Dubai)
IPIC	- Uluslararası Petrol Yatırım Şirketi (International Petroleum Investment Company)
ISF	- İtalyan Stratejik Fonu (Italian Strategic Fund)
KIA	- Kuveyt Yatırım Otoritesi (Kuwait Investment Authority)
KIC	- Kore Yatırım Şirketi (Korea Investment Corporation)
KN	- Khazanah Nasional (Khazanah Nasional)
KNF	- Kazakistan Ulusal Fonu (Kazakhstan National Fund)
LIA	- Libya Yatırım Otoritesi (Libyan Investment Authority)
LMT	- Linaburg-Maduell Şeffaflık İndeksi (Linaburg-Maduell Transparency Index)
MDC	- Mubadala Kalkınma Şirketi (Mubadala Development Company)
MHC	- Mumtalakat Holding Şirketi (Mumtalakat Holding Company)
NDF	- Ulusal Kalkınma Fonu (National Development Fund)
NMSIC	- New Mexico Eyalet Yatırım Konseyi (New Mexico State Investment Council)
NPRF	- Ulusal Emeklilik Rezerv Fonu (National Pensions Reserve Fund)
NSSF	- Ulusal Sosyal Güvenlik Fonu (National Social Security Fund)

NZSF	- Yeni Zelanda Süper Emeklilik Fonu (New Zealand Superannuation Fund)
OIF	- Umman Yatırım Fonu (Oman Investment Fund)
ORSFM	- Meksika Petrol Gelirleri İstikrar Fonu (Oil Revenues Stabilization Fund of Mexico)
PF	- Pula Fonu (Pula Fund)
PIF	- Kamu Yatırım Fonu (Public Investment Fund)
PRF	- Emeklilik Rezerv Fonu (Pension Reserve Fund)
PSF	- Daimi Okul Fonu (Permanent School Fund)
PUF	- Daimi Üniversite Fonu (Permanent University Fund)
QIA	- Katar Yatırım Otoritesi (Qatar Investment Authority)
RDIF	- Rus Doğrudan Yatırım Fonu (Russian Direct Investment Fund)
RNWF	- Rusya Milli Servet Fonu (Russian National Wealth Fund)
RRF	- Gelir Düzenleme Fonu (Revenue Regulation Fund)
RRF	- Rusya Rezerv Fonu (Russian Reserve Fund)
S-K JSC	- Samruk-Kazına JSC (Samruk-Kazına JSC)
SAFE	- SAFE Yatırım Şirketi (SAFE Investment Company)
SAMA	- SAMA Dış Varlıkları (SAMA Foreign Holdings)
SESF	- Sosyal ve Ekonomik İstikrar Fonu (Social and Economic Stabilization Fund)
SGRF	- Devlet Genel Rezerv Fonu (State General Reserve Fund)
SIF	- Stratejik Yatırım Fonu (Strategic Investment Fund)
SOFAZ	- Azerbaycan Devlet Petrol Fonu (State Oil Fund of the Republic of Azerbaijan)
TH	- Temasek Holding (Temasek Holdings)
TLPF	- Timor-Leste Petrol Fonu (Timor-Leste Petroleum Fund)